Prof. Mgr. art. Peter Mikuláš, ArtD.

Posúdenie materiálov

k habilitačnému konaniu Mgr. art. Jolany Bubnič Fogašovej, ArtD.
pre získanie umelecko-pedagogického titulu Docent na
VYSOKEJ ŠKOLE MÚZICKÝCH UMENÍ V BRATISLAVE
HUDOBNÁ A TANEČNÁ FAKULTA

K posúdeniu mi bol dodaný veľmi rozsiahly habilitačný spis žiadateľky Mgr. art. Jolany Bubnič Fogašovej, ArtD. a audiovizuálna nahrávka – umelecký výkon, stvárnenie postavy Ľutomíry v opere Svätopluk od Eugena Suchoňa.

a, Habilitačný spis.

Habilitačný spis mapuje doterajšiu umeleckú činnosť Jolany Bubnič Fogašovej podľa požadovaných kritérií VŠMU a obsahuje zoznam významných nahrávok žiadateľky o titul docent na CD, DVD nosičoch a streamoch.

Materiál je precízne vypracovaný, každý nahratý titul je opísaný podrobným menným popisom účinkujúcich s pani Fogašovou a mapuje jej rozsiahly zvukovo a vizuálne širokopásmový umelecký potenciál, pretože sú v ňou uvedené diela J.S. Bacha, J. Haydna, G.Rossiniho, G. Bizeta, G. Dusíka, G.Puciiniho, E. Suchoňa, A. Dvořáka.

Ďalej nasleduje podrobne vypracovaný životopis. V ňom sa nachádza okrem počiatočných úspechov ešte počas štúdia na VŠMU u pani profesorky Stracenskej, následný umelecký rast perspektívnej umelkyne, ktorá už od začiatku svojej kariéry, ako opernej a koncertnej sólistky, spolupracovala s veľkým množstvom kolegov zvučných mien z celého sveta.

V ďalšom materiáli sú precízne vyčíslené počty operných postáv, ktoré stvárnila za 34 rokov svojej profesionálnej kariéry. K nim ale treba pripočítať aj množstvo koncertov v spolupráci so svetovými dirigentskými osobnosťami. Toto isté platí pre uvedenie menného zoznamu operných režisérov, ktorí ju prizývali k spolupráci.

Ďalej tu nájdeme chronologicky spísaný celý jej operný repertoár a mená orchestrov s ktorými účinkovala na koncertných pódiách, so súpisom zoznamu krajín, kde sólistka účinkovala.

Veľmi zaujímavá je stať s názvom – Osobná odborná charakteristika, v ktorej Jolana Fogašová podrobne a fundovane, pritom však s hlbokou pokorou voči svojmu povolaniu, opisuje svoju umeleckú kariéru z nadhľadu pedagóga. Preto tento materiál chápem ako ucelenú reflexiu, definujúcu povolanie učiteľky spevu na najvyššej vysokoškolskej odbornej úrovni.

Potom nasleduje výber z bohatého zoznamu jej umeleckých výkonov z rokov 1990-2025, precízne rozdelený na opernú a koncertnú činnosť, ako aj dôkladné kategorizovanie koncertných a operných premiér z rokov 1992-2024, nevynechávajúc ani majstrovské kurzy a inú odbornú činnosť.

Samostatnú a dopodrobna vypracovanú časť tvorí rozsiahla Písomná reflexia habilitačnej práce, týka sa inscenácie Svätopluk, premiérovanej v opere SND v roku 2024, s podrobnou charakteristikou a analýzou postavy Ľutomíry, ktorú úspešne stvárnila v tejto inscenácii.

Aj tento materiál považujem za vzácny a dôležitý, pretože tvorí hlboký odborný ponor do hudobnej a scénickej prípravy náročnej sólovej postavy. Tvorí nielen sťažňovú časť celého teoretického materiálu Jolany Fogašovej, ale zároveň ponúka profesionálne návody, ako vystavať a čím naplniť kľúčovú opernú postavu po hlasovej a hereckej stránke. Tento text je podľa môjho názoru vhodný pre publikovanie a pri jeho určitom rozšírení o mnohé ďalšie vzácne názorové state sólistky, dokonca aj pre knižné vydanie.

V závere je v predloženom dokumente uvedený aj bohatý faktografický materiál, ako výstižná a precízne spracovaná obrazová galéria z rôznych špičkových predstavení, s pridaním domácich aj zahraničných recenzií, mapujúcich mnohé sťažňové účinkovania Jolany Fogašovej doma a v zahraničí.

b, Audovizuálna nahrávka.

Ako spoluúčinkujúci na prezentovanom zostrihu nahrávky opery Svätopluk, sa úzko sústredím hlavne na aspekty čisto pedagogického významu pre študentov, prípadne aj sólistov, ktorí by mali záujem poučiť sa z hlasových a hereckých kreácií pani Fogašovej, ktoré sa nevidia až tak v prvom pláne, ale sú veľmi dôležité. V konečnom výsledku totiž tvoria kompaktnosť celkového hudobného a vizuálneho tvaru. Preto sa nemienim pri hodnotení jej výkonu hýbať len v jednoduchých konštatovaniach typu - ako výborne zvládla postavu Ľutomíry, ako jej „sadla", prípadne, ako ju presvedčivo divadelne uchopila. Tieto fakty považujem u nej za samozrejmé, sám som bol svedkom, že všetky jej umelecké kreácie, ktoré som s ňou zažil, spĺňali kritériá najvyššej umeleckej úrovne.

Táto úroveň bola počas celého procesu prípravy inscenácie Svätopluka excelentná. Bolo to určite podmienené jej vrodenou vynikajúcou muzikalitou, premyslenou a dokonale vycizelovanou prácou s dychovou oporou, ktorá jej dovoľovala spievať v celom rozsahu ľahko a bez tlaku. S tým súvisela aj jej celková uvoľnenosť pri vyslovovaní textu a tón, ktorým spievala, bol správne technicky posadený v prednej pozícii, čím dosahoval jeho patričnú nosnosť a znelosť.

Celý skúšobný proces bol pani Fogašovou odspievaný v plnom znení tónu, čiže jej spevácka a telesná kondícia jej umožňovala celý čas prípravy spievať v plnom nasadení a bez alternácie.

Ďalej spomeniem spôsob naštudovania postavy Ľutomíry. V skúšobnom procese ju zvládla bez zaváhaní, od dirigenta nepotrebovala nástupy a celý svoj part bola schopná spievať bez šepkárky. Z toho vyplývalo jej úplné sústredenie sa na komplexnú tvorbu postavy a nebolo pochýb, kto a akej povahy vstúpila daná osoba na javisko. Od samého počiatku bola presvedčivou sebavedomou intrigánkou, narábajúca s figúrkami, dokonca aj so samotným kráľom Svätoplukom tak, ako to vyhovovalo jej nekalým záujmom.

Na každú scénu vstupovala vždy v plnom nasadení osobnosti a so znakom mimoriadnej charizmy, dokonca aj kedy nespievala, dokázala vyťažiť z javiskovej situácie presne to, čo jej operná postava potrebovala a čo od nej požadoval režisér Roman Polák.

Všetky vyššie spomínané divadelné prvky dosahovala patričným napätím v tele. Dynamickou chôdzou, náležité gestá a mimiku v tvári nepovolila ani na sekundu, pracovala s ňou v najmenších detailoch, ktoré dokresľovali jej bezcharakternosť.

Na záver konštatujem, že spojenie všetkých spomínaných detailov na javisku, ale aj na nahrávke, viedlo k tomu, že jej Ľutomíra bola dokonale profesionálne zvládnutá, pôsobila kompaktne a od začiatku do konca z nej vyžarovala vyhranená osobnosť a tým pádom v divákovi určite zanechala dojem úplného naplnenia geniálneho Suchoňovho odkazu.

Odporúčam, aby bolo s Mgr. art. Jolanou Bubnič Fogašovou, ArtD., začaté habilitačné konanie a aby jej bol po úspešnej obhajobe udelený titul Docent.

V Bratislave 25.3.2026

Prof. Mgr. art. Peter Mikuláš, ArtD.